

ROYAUME DE BELGIQUE

KONINKRIJK BELGIE

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, quatrième chambre, saisi par le Ministre de la Défense nationale, le 5 juin 1997, d'une demande d'avis sur un projet d'arrêté royal "modifiant l'arrêté royal du 23 décembre 1991 relatif à l'aptitude médicale au service en mer", a donné le 6 octobre 1997 l'avis suivant :

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, vierde kamer, op 5 juni 1997 door de Minister van Landsverdediging verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "tot wijziging van het koninklijk besluit van 23 december 1991 betreffende de medische geschiktheid voor dienst op zee", heeft op 6 oktober 1997 het volgende advies gegeven :

OBSERVATION GENERALE

En vertu des règles de légistique formelle, "il se recommande de présenter en annexe à une loi, à un décret ou à un arrêté, des dispositions qui participent de la nature de ceux-ci lorsqu'à raison de leur présentation, il serait difficile de les introduire dans le dispositif proprement dit. Il en est ainsi de tableaux, de descriptions, de dessins, plans, etc ..." (1).

Comme le Conseil d'Etat en a déjà fait l'observation dans son avis L. 20.932/9, donné le 16 septembre 1991, sur le projet devenu l'arrêté royal du 23 décembre 1991 relatif à l'aptitude médicale au service en mer, l'annexe à cet arrêté contient des dispositions qui trouveraient mieux leur place dans l'arrêté royal lui-même.

OBSERVATIONS PARTICULIERES

Préambule

Alinéas 4 et 5

Les textes réglementaires visés ne constituant pas le fondement légal de l'arrêté en projet, ces deux alinéas doivent être omis.

(1) Voir la recommandation n° 133 du Code-formulaire de légistique, services du Premier Ministre, supplément au Moniteur belge du 2 juin 1982.

Alinéa 6 (devenant l'alinéa 4)

L'article 7 de l'arrêté du 23 décembre 1991 relatif à l'aptitude médicale au service en mer étant remplacé dans sa totalité, il convient de supprimer les mots "alinéa 2".

Dispositif

De manière générale lorsque dans les articles en projet les mots "le militaire en question" sont utilisés, il convient de les remplacer par les mots "le militaire en service en mer". De même, il convient de remplacer, dans l'ensemble du texte, les mots "le chef du centre médical de la marine", par les mots "le médecin chef du centre médical de la marine".

Article 3

Selon les indications fournies au Conseil d'Etat, le membre de phrase "sur la proposition des médecins militaires de ce centre" n'a pas trait à "l'aptitude médicale au service en mer et au profil médical spécial", mais il s'agit de l'appréciation générale de l'aptitude médicale du candidat par rapport aux critères médicaux qui sont imposés à tous les militaires.

.../...

Afin d'éviter des divergences d'interprétation quant à la portée de ces termes, il convient de rédiger la fin de l'alinéa 1er de l'article 3 en projet de la manière suivante :

"... et de l'appréciation des médecins militaires de ce centre relative à l'aptitude médicale générale du candidat."

Pour le second alinéa de cette disposition, la rédaction suivante est proposée :

"Pour les militaires transférés à la marine, le médecin chef du centre médical de la marine décide de leur aptitude médicale au service en mer sur la base des examens médicaux effectués au centre médical de la marine."

Article 4

Interrogé sur la portée du 4° de l'alinéa 3 de l'article 3bis en projet, l'officier délégué a répondu qu'un examen de contrôle peut être demandé par le chef du centre médical de la marine lorsqu'il est informé, directement ou indirectement, qu'un militaire est atteint d'une maladie qui peut avoir une influence sur son aptitude médicale au service en mer.

Ceci doit apparaître clairement du dispositif.

.../...

Article 5

Pour faire apparaître plus clairement que l'article 5 de l'arrêté royal du 23 décembre 1991 fait l'objet de trois modifications, il est proposé de rédiger l'article 5 en supprimant la phrase introductive du 2° :

"2° au paragraphe 2, alinéa 1er, du même arrêté, les mots "... " sont remplacés par les mots "...";

3° le paragraphe 2, alinéa 4 est remplacé par la disposition suivante :

"...".

Article 6

A l'alinéa 2 de l'article 7 en projet, il convient d'écrire les mots "officier médecin" au pluriel.

A l'alinéa 3, il est préférable pour respecter une unité terminologique d'utiliser le mot "suppléant" au lieu de "remplaçant". En effet, l'article 8 de l'arrêté royal du 23 décembre 1991 indique que "les membres et les membres suppléants des commissions sont désignés par le ministre de la Défense nationale".

.../...

Article 8

Cette disposition manque de clarté. Elle suscite un grand nombre de questions.

La première qui vient à l'esprit est celle de la nature et de l'auteur de la "fraude". Il y a lieu de préciser en quoi consiste cette fraude et quel est celui qui s'en rend coupable : l'un ou l'autre membre de la commission, selon les explications de l'officier délégué, ou le militaire lui-même, ce qui paraît plus vraisemblable ?

Vient, ensuite, la question : à l'initiative de qui le ministre est-il saisi d'une demande de révision ? La réponse est d'autant plus importante que la demande doit être introduite dans un délai de cinq ans.

Il y a aussi que les mots "le cas échéant" peuvent également s'interpréter comme signifiant que le ministre est entièrement libre de décider du renvoi de l'affaire à une commission ou qu'il en a l'obligation dans certains cas. En cette dernière occurrence, quels sont ces cas ?

Enfin, il subsiste un doute quant aux points de savoir devant quelle commission la demande de révision doit être portée lorsque la fraude a induit en erreur tant la CMASMer que la CMAASMer et s'il existe un recours ouvert contre les décisions prises à la suite du recours en révision.

En tout état de cause, le texte doit être fondamentalement revu.

.../...

Article 9

Il ressort de l'article 3, alinéa 2, 5°, de l'annexe en projet, que l'examen médical relatif à l'aptitude au service en mer consiste notamment en des "examens de laboratoire fixés par la CMAASMer".

L'arrêté en projet doit préciser que les examens auxquels il peut être procédé sont uniquement ceux qui permettent de déceler une des maladies visées dans "l'annexe" et qui sont susceptibles d'engendrer une inaptitude au service en mer.

Observation finale

Le texte néerlandais du projet devrait être rédigé en tenant compte des observations faites dans la version néerlandaise du présent avis.

ALGEMENE OPMERKING

Luidens de wetgevingstechnische regels, "(worden) bepalingen van dezelfde aard als een wet, een decreet of een besluit, die echter om praktische redenen, wegens de vorm waarin zij ingekleed zijn, bezwaarlijk in het eigenlijk bepalend gedeelte kunnen worden ondergebracht, (...) best in een bijlage bij die tekst opgenomen. Dit geldt voor tabellen, beschrijvingen, tekeningen, plans, enz. ..." (1).

Zoals de Raad van State reeds heeft opgemerkt in zijn advies L. 20.932/9 van 16 september 1991 over het ontwerp dat het koninklijk besluit van 23 december 1991 betreffende de medische geschiktheid voor dienst op zee is geworden, bevat de bijlage bij dit besluit bepalingen die beter op hun plaats zouden zijn in het koninklijk besluit zelf.

BIJZONDERE OPMERKINGEN

Aanhef

Vierde en vijfde lid

Aangezien de genoemde reglementaire teksten niet de rechtsgrond van het ontworpen besluit vormen, moeten deze twee leden vervallen.

(1) Zie aanbeveling nr. 133 van de Handleiding bij de wetgevingstechniek, diensten van de Eerste Minister, bijvoegsel bij het Belgisch Staatsblad van 2 juni 1982.

Zesde lid (dat het vierde lid wordt)

Aangezien artikel 7 van het besluit van 23 december 1991 betreffende de medische geschiktheid voor dienst op zee in zijn geheel vervangen is, dienen de woorden "tweede lid" geschrapt te worden.

Bepalend gedeelte

In het algemeen dienen in de ontworpen artikelen de woorden "de militair in kwestie" vervangen te worden door de woorden "de militair met dienst op zee". Zo ook dienen in de hele tekst de woorden "het hoofd van het medisch centrum van de marine" vervangen te worden door de woorden "de hoofdgeneesheer van het medisch centrum van de marine".

Artikel 3

Volgens de gegevens die aan de Raad van State zijn verstrekt, slaat de zinsnede "op voorstel van de militaire geneesheren van dit centrum" niet op "de medische geschiktheid voor dienst op zee en het speciaal medisch profiel", maar gaat het hier om de algemene beoordeling van de medische geschiktheid van de kandidaat in het licht van de medische criteria die voor alle militairen gelden.

Om te voorkomen dat deze zinsnede op verschillende wijze zou worden geïnterpreteerd, dient het slot van het

.../...

eerste lid van het ontworpen artikel 3 als volgt gesteld te worden :

"... en van de beoordeling van de militaire geneesheren van dit centrum wat de algemene medische geschiktheid van de kandidaat betreft.".

Voor het tweede lid van deze bepaling wordt de volgende redactie voorgesteld :

"Voor de militairen die naar de marine worden overgeplaatst, beslist de hoofdgeneesheer van het medisch centrum van de marine over hun medische geschiktheid voor dienst op zee op basis van de medische onderzoeken die verricht zijn in het medisch centrum van de marine.".

Artikel 4

Op de vraag wat de strekking is van punt 4º van het derde lid van het ontworpen artikel 3bis, heeft de gemachtigde officier geantwoord dat een controleonderzoek kan worden aangevraagd door het hoofd van het medisch centrum van de marine wanneer hij er direct of indirect van op de hoogte is gebracht dat een bepaalde militair een ziekte heeft die een weerslag kan hebben op zijn medische geschiktheid voor dienst op zee.

Dat moet duidelijk worden weergegeven in het dispositief.

.../...

Artikel 5

Om duidelijker aan te geven dat in artikel 5 van het koninklijk besluit van 23 december 1991 drie wijzigingen worden aangebracht, wordt voorgesteld bij de redactie van artikel 5 de inleidende zin van punt 2° te schrappen en te schrijven :

"2° in paragraaf 2, eerste lid, van hetzelfde besluit worden de woorden "... " vervangen door de woorden "...";

3° paragraaf 2, vierde lid, wordt vervangen door de volgende bepaling :

"...".

Artikel 6

In het tweede lid van het ontworpen artikel 7 schrijve men in de Franse tekst de woorden "officier médecin" in het meervoud.

Met het oog op het gebruik van een eenvormige terminologie, zou het verkieslijk zijn in de Franse tekst van het derde lid het woord "suppléant" te gebruiken in plaats van "remplaçant". In artikel 8 van het koninklijk besluit van 23 december 1991 staat immers te lezen "les membres et les membres suppléants des commissions sont désignés par le ministre de la Défense nationale".

.../...

Artikel 8

Deze bepaling is onduidelijk. Zij doet tal van vragen rijzen.

Een eerste vraag is om welk soort "bedrog" het gaat en door wie dit bedrog wordt gepleegd. Er dient nader te worden bepaald waarin dat bedrog bestaat en wie zich daaraan schuldig maakt : één of ander lid van de commissie, volgens de uitleg van de gemachtigde officier, of de militair zelf, wat aannemelijker lijkt ?

Een tweede vraag is op wiens initiatief een verzoek tot herziening wordt gericht aan de Minister. Het antwoord is des te belangrijker daar het verzoek binnen vijf jaar moet worden ingediend.

Voorts kunnen de woorden "in voorkomend geval" op twee manieren worden geïnterpreteerd, te weten in die zin dat het de minister volledig vrij staat om te beslissen of de zaak wordt doorverwezen naar een commissie, ofwel dat hij daartoe in bepaalde gevallen verplicht is. En om welke situaties gaat het dan in dit laatste geval ?

Ten slotte blijft er twijfel bestaan omtrent de kwesties bij welke commissie het verzoek tot herziening aanhangig moet worden gemaakt wanneer zowel de MCGZee als de MCBGZee door het bedrog zijn misleid, en of beroep kan worden aangetekend tegen de beslissingen die genomen zijn na het beroep tot herziening.

.../...

De tekst moet in ieder geval grondig worden herzien.

Artikel 9

Uit artikel 3, tweede lid, 5°, van de ontworpen bijlage blijkt dat het medisch onderzoek betreffende de geschiktheid voor dienst op zee onder meer bestaat uit "laboratoriumonderzoeken die door de MCBGZee werden vastgelegd".

In het ontworpen besluit moet nader worden bepaald dat alleen die onderzoeken kunnen worden verricht welke één van de in "de bijlage" vermelde ziekten aan het licht kunnen brengen die ongeschiktheid voor dienst op zee kunnen veroorzaken.

Slotopmerking

De Nederlandse tekst van het ontwerp is voor verbetering vatbaar. Bij wijze van voorbeeld worden daaromtrent in dit advies een aantal voorstellen gedaan.

Zo schrijve men in artikel 2, ontworpen artikel 2, nieuw lid, "medische behoeften" in plaats van "medische noodzakelijkheden".

In artikel 3, ontworpen artikel 3, eerste en tweede lid, schrijve men "medische geschiktheid voor dienst op zee" in plaats van "medische geschiktheid voor de dienst op zee".

.../...

Deze opmerking geldt mutatis mutandis voor het hele ontwerp. Voorts schrijve men "hebben" in plaats van "behalen".

In het derde lid, 1º, van artikel 4, ontworpen artikel 3bis, schrijve men "korpscommandant" in plaats van "korpsoverste".

Artikel 5, ontworpen artikel 5, § 1, 3º, behoort als volgt te worden gesteld :

"3º de militair die de voorzitter (...) voor dienst op zee hierom verzoekt."

In paragraaf 2, b), van hetzelfde ontworpen artikel (dat punt 3º wordt) schrijve men "medische bijstand" in plaats van "medische begeleiding".

In artikel 6, ontworpen artikel 7, tweede lid, schrijve men "ervaring in dienst op zee" in plaats van "ervaring in de dienst op zee".

In artikel 13, ontworpen artikel 9 van de bijlage, schrijve men "een uitgebreid neurologisch onderzoek" in plaats van "een uitgebreide neurologische investigatie". Dezelfde opmerking geldt mutatis mutandis voor artikel 17, ontworpen artikel 13, van de bijlage.

In artikel 14, ontworpen artikel 11, tweede lid, van de bijlage schrijve men "heeft ongeschiktheid tot gevolg" in plaats van "heeft de ongeschiktheid tot gevolg".

.../...

Het zou beter zijn artikel 15, ontworpen artikel 12 van de bijlage, als volgt te stellen :

"Art. 12 Gastrisch of duodenaal ulcus dat medicamenteus behandeld wordt, leidt tot ongeschiktheid, totdat gedurende ten minste drie maanden geen symptomen meer zijn opgetreden, met dien verstande dat tijdens die periode geen curatieve medicatie is toegediend.

Gastrisch of duodenaal ulcus dat heelkundig behandeld werd, leidt tot :

- 1° geschiktheid nadat betrokkene sedert ten minste één jaar genezen is;
- 2° ongeschiktheid wanneer betrokkene een jaar na de operatie met belangrijke functionele naverschijnselen blijft kampen."

(...).".

Artikel 17, ontworpen artikel 13, eerste lid, 3°, van de bijlage behoort als volgt te worden gesteld :

"3° ziekenhuisopname binnen zes uur blijft mogelijk gedurende de zeeactiviteiten."

In het tweede lid van hetzelfde ontworpen artikel schrijve men "alsook" in plaats van "evenals".

La chambre était composée de

De kamer was samengesteld uit

Messieurs
de Heren

R. ANDERSEN,

président de chambre,
kamervoorzitter,

C. WETTINCK,
P. LIENARDY,

conseillers d'Etat,
staatsraden,

J. van COMPERNOLLE,

assesseurs de la
section de législation,
assessoren van de
afdeling wetgeving,

J.-M. FAVRESSE,

Madame
Mevrouw

M. PROOST,

greffier,
griffier.

Le rapport a été présenté par
Mme P. VANDERNACHT, auditeur
adjoint. La note du Bureau de
coordination a été rédigée et
exposée par Mme F. CARLIER,
référéndaire adjoint.

Het verslag werd uitgebracht
door Mevr. P. VANDERNACHT,
adjunct-auditeur. De nota van
het Coördinatiebureau werd
opgesteld en toegelicht door
Mevr. F. CARLIER, adjunct-
referendaris.

La concordance entre la version
française et la version néerlandai-
se a été vérifiée sous le contrôle
de M. R. ANDERSEN.

De overeenstemming tussen de
Franse en de Nederlandse tekst
werd nagezien onder toezicht van
de H. R. ANDERSEN.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER,

LE PRESIDENT - DE VOORZITTER,

M. PROOST

R. ANDERSEN